

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Ільїна О. О.

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту, Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Луценко А. А.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Сучасна Україна переживає складні часи, і події останніх років роблять очевидною необхідність національно-патріотичного виховання підрастаючого покоління. Ключову роль в процесі формування громадян готових плідно працювати над розвитком незалежної, демократичної держави займають освітні заклади. Вони повинні бути готові дбати про національну безпеку, підвищення добробуту громадян, сприяти єдності українського народу та сприяти миру й злагоді в суспільстві.

Відповідно до указів Президента України № 64/2022 від 24 лютого та № 133/2022 від 14 березня 2022 року у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України введено воєнний стан – особливий правовий режим, що вводиться в разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності, територіальній цілісності. З цією метою МОН України затвердило заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року [4].

Школа – це не лише місце підготовки до життя, але і життєвий простір для дітей, де вони розкривають себе. Виховна робота спрямована на становлення особистості як творця власного майбутнього, покращення відносин між всіма учасниками освітнього процесу та заохочення демократичного діалогу між поколіннями. Національно-патріотичне виховання переважно здійснюється через різні заходи, програми та проекти [1]. Різноманітність, доцільність, сучасність, зміст таких заходів створюють загальне полотно успіху національно-патріотичного виховання. Позакласна робота є важливим компонентом цього процесу, яка допомагає задовольняти інтереси дітей, розвивати їх творчий потенціал і здібності в різних сферах. Класний керівник має важливе місце у цій роботі, виступаючи як організатор позакласних виховних заходів. Вчителі відіграють величезну роль у навчанні, розвитку і вихованні дітей, а їхнє завдання – вирости гідних громадян, з любов'ю до рідного краю та всієї багатонаціональної України.

Головна мета національно-патріотичного виховання полягає у формуванні свідомих громадян, які є патріотами своєї країни [3]. У Концепції національно-

патріотичного виховання визначено основну мету як «становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності» [2]. Цей процес також включає набуття школярами соціального досвіду, збагачення взаємин між різними національностями, стимулювання потреби та вміння жити в громадському суспільстві, розвитку духовності та фізичної культури, а також виховання моральних і художньо-естетичних цінностей [3].

Національно-патріотичне виховання в школах спрямоване на глибоке осягнення учнями національної культури та духовності, формування національних світоглядних позицій, вироблення цінностей заснованих на вітчизняних і світових культурних надбаннях. Це процес відбувається на кожному етапі навчання, сприяє всебічному розвитку особистості, враховує її обдарованість, збагачує інтелектуальний потенціал нації, сприяє духовному і культурному зростанню, а також формує громадянина України здатного до самостійного мислення, свідомого суспільного вибору і діяльності на користь процвітання нашої країни.

Питання національно-патріотичного виховання були областю досліджень багатьох науковців. Так основні засади патріотичного виховання були розглянуті видатними українськими вченими-педагогами О. Вишневським, О. Захаренком, М. Свтухом, В. Сухомлинським, І. Ткаченком проблематикою методології, теорії і практики національно-патріотичного виховання особистості присвятили свої праці І. Бех, І. Зязюн, В. Кремень, В. Кульчицький, Н. Ничкало, О. Пометун, М. Сметанський, М. Фіцула, Г. Шевченко. Тематику військово-патріотичного виховання висвітили М. Зубалій, В. Івашковський.

Патріотичне виховання молодших школярів вже з перших класів надає можливість формувати та розвивати усвідомлене ставлення дітей до власної країни: навчає їх цінувати та поважати історичні події, сучасні досягнення нашого народу, розрізняти поняття добра і зла. Це призводить до створення покоління, яке має в собі почуття патріотизму, готове до великих звершень, а також активно відстоювати інтереси своєї країни.

Ключовими принципами у вихованні мають бути гуманізм, демократизм, єдність сім'ї і школи, наступність та спадкоємність між поколіннями.

Патріотичне виховання молодших школярів виявиться результативним, якщо:

- його проводити ненав'язливо;
- поступово та дозовано впливати на їхні почуття, переконання та діяльність;
- надавати приклади вищого рівня патріотичних вчинків, а не нав'язувати погляди ззовні;
- залучати батьків, громадськість та учнів до виховної роботи в класі та школі;
- систематично використовувати ефективні елементи народної педагогіки та національних виховних традицій [3].

Таким чином, у процесі формування почуття патріотизму та національної ідентичності ключову роль має відігравати складна система національно-патріотичного виховання, яка проникає в освітні заклади, дитячі та молодіжні громадські організації, інші самоврядні об'єднання. Ефективність системи в цілому, діяльності державних та неурядових організацій зокрема, залежить від чіткої системи моніторингу цього процесу, що будується на певних стандартах та показниках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко Н. Ідеї українських інтелектуалів як підложжя національно-патріотичного виховання. Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики. Суми: КЗ Сумський ОППО, 2022. С. 1-13. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731118>.
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641 // Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2015. № 8. С. 87-95.
3. Національно-патріотичне виховання у закладах освіти: рекомендації URL: <https://pon.org.ua/novyny/7258-nacjonalno-patrotichne-vihovannya-u-zakladah-osvti-rekomendaciy.html>
4. Указ Президента України No143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1432022-41729>

МОТИВАЦІЙНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Іщенко І. В.

викладач-методист

Фахового педагогічного коледжу

Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії ЗОР

Проблема мотиваційної сфери особистості завжди була і залишається актуальною науковою проблемою. Мотиваційна сфера особистості викликає науковий інтерес дослідників у сфері психології, соціології, економіки, педагогіки тощо.

Широко відомі дослідження мотивації поведінки А. Маслоу, теорія когнітивного дисонансу Л. Фестингера, загальна когнітивна теорія мотивації Р. Аткинсона, теорія мотивації досягнення успіхів в різних видах діяльності(Аткинсон, Хекгаузен), теорія діяльнісного походження мотиваційної сфери людини О. Леонтєва, мотивації учіння О. Савченко. Вивчення мотиваційної сфери особистості здобувачів освіти детерміноване як соціально-економічними умовами, вимогами науково-технічного і загальнокультурного прогресу, так і назрілою потребою пошуку досконаліших форм, методів, технологій підготовки, формування та розвитку кадрів в сфері освіти.

Мотиваційна сфера особистості являє собою сукупність потреб, що спонукають людину до дії для їх задоволення. Кожна дія здійснюється з певною